

Jobb och tillväxt i globaliseringens tid

LIBERAL POLITIK FÖR JOBB OCH TILLVÄXT

Innehåll

Förslag från Arbetsgruppen för jobb och tillväxt

2

Sverige måste ha bättre villkor än andra	2
Fler svåra jobb i Sverige	2
Moderna regler på arbetsmarknaden	3
Digitalisering	3
Frihandel under press	4

Sverige måste ha bättre villkor än andra

6

Det strävsamma Sverige	6
Det ska löna sig att arbeta och utbilda sig ...	7
Mer attraktiva bolagsskatter	7
Modernisera expertskatten	7
Förmånlig optionsbeskattning	7
Behovet av en skattereform	8
Grön skatteväxling	8
Minskad byråkrati och framtidsvänlig lagstiftning	9
Effektivare myndigheter	9
Lagstifta för asteroidbrytning	9

Fler svåra jobb i Sverige

10

Patentbox och FoU-avdrag	10
Talanginvandring	10
Bosättningsbonus i avgiftssystemet	10
Nobelstipendium – ett svenskt Fulbrightstipendium	11
Automatisk rätt att söka jobb i tolv månader efter examen	11
Startup-visum	11
Arbetskraftsinvandring	11
Lägg ner arbetsförmedlingen	12

Moderna regler på arbetsmarknaden

13

Fler enkla jobb	13
Uppsägningsavgift istället för turordningsregler	14
Nya moderna konfliktregler	14
Inför en proportionalitetsprincip	14
Krav på representation vid stridsåtgärd	15
Regelverket för varsel bör stramas upp	15
Trygghet i förändring: inför individuella kompetenskonton	15

Digitalisering

16

Legalisera delningsekonomin	16
Att göra rätt ska vara lätt	16
Öka den digitala kompetensen	17
Offentlig sektor kan visa vägen	17
Avveckla hinder och identifiera reformbehov	17

Frihandel under press

19

Värna EU	19
Underlätta handel och integration med Sveriges grannländer	19
Handel till nytta för konsumenter och företag	20
Skapa en handelsagenda som gynnar små- och medelstora företag	20

Inledning

Omvärlden är närvarande i varje del av Sverige. Globaliseringen är starkare än någonsin. Den är en kraft som runt om oss lyfter 25 000 människor ur fattigdom varje dag, men som också omskapar förutsättningarna för det svenska samhällsbygget. Medan grunden är att vårt välstånd kan växa än snabbare måste vi också se hur globaliseringen kan föra med sig ett växande avstånd mellan de som är på väg framåt och de som upplever att möjligheter bara finns för andra.

Det är en socialliberal uppgift att förstå de stora krafter som är i rörelse och möta en utveckling som försvårar klassresor och tänjer samhällskontraktet. Vi måste fullt ut se framväxten av en ny, globaliserad arbetsmarknad där konkurrens och krav på allt högre produktivitet skapar utrymme för ett växande välstånd, men också kan lämna fler utanför arbetets gemenskap. En tilltagande automatisering, robotisering och digitalisering erbjuder stora möjligheter, men också ett ökat tryck på en ekonomi att skapa fler nya jobb. Inte minst för de på väg in på arbetsmarknaden för första gången. En fortsatt stor flyktinginvandring kommer också leda till att människor med allt mer skilda bakgrunder lever i samma land. I ett öppet Sverige ska vi skydda människors från krig och förföljelse, men vi måste också erbjuda riktiga vägar in i vårt samhälle om inte nya utanförskap ska etableras och gå i arv.

I samband med 90-talskrisen genomfördes ett antal reformer som Sverige under de senaste tio åren har dragit nytta av. Många av reformerna var en del av den så kallade Lindbeck-kommissionen, förslag som på sin tid var kontroversiella och utmanande, men som såhär i efterhand har visat sig vara viktiga för Sveriges konkurrenskraft och därmed välstånd. Nu är tid för en ny reformagenda. Globaliseringskommissionens uppdrag har varit att ta vid där Globaliseringsrådet 2009 lämnade. Att de samhällsförändringar som där förbereddes aldrig lades på riksdagens bord är ett av alliansregeringens största misslyckanden. Vi behöver nu komma tillbaka till denna uppgift och detta arbete. Det behövs en politik för hur fler kan få ett arbetsliv, hur arbetslivet kan blir längre för fler och hur flexibiliteten och tryggheten på svensk arbetsmarknad kan stärkas i ljuset av en ständigt strukturomvandling. Det handlar om en skattepolitik som bättre främjar arbete, sparande och investeringar för en tillväxt som ska komma alla till del. För fler klassresor och för allt större krav på omskolning och vidgade förmågor krävs en politik för hur Sverige kan stärkas som kunskap- och forskningsnation.

Sverige behöver en stark socialliberal agenda som ser med tillförsikt på en stor rörlighet för människor och företag över världens gränser, men som förstår att det förutsätter en ny politik för större social rörlighet här i Sverige. Ska vi vara ledande också bortom år 2020 krävs att vi nu börjar förbereda de reformer som fram till dess behöver genomföras. Det ställer krav på partier att ompröva sin politik och orka ta ansvar också för stora samhällsförändringar. Liberalerna är ett sådant parti. Därför är viljeriktningen att denna rapport ska få en avgörande inverkan inte bara på vårt eget parti utan också på Sverige.

Liberal politik för jobb och tillväxt

SVERIGE MÅSTE HA BÄTTRE VILLKOR ÄN ANDRA

1. Liberalerna verkar för både färre myndigheter, bättre samverkan mellan myndigheter och en effektiv fördelning av arbetsuppgifter mellan myndigheter. Det kan i detta perspektiv exempelvis övervägas om gränsdragningen av arbetsuppgifter mellan Skatteverket och Bolagsverket i dag är den mest effektiva.
2. Det måste vara attraktivt att investera och bedriva verksamhet i Sverige. När bolagsskatten går ned i våra konkurrentländer kan den långsiktigt inte avvika i Sverige.
3. De svenska reglerna för expertskatt, som omfattar utländska forskare, experter och nyckelpersoner, är mindre attraktiva än i andra länder. Därför behöver den svenska expertskatten moderniseras, samtidigt som marginalskatterna på arbete sänks.
4. Sverige har bland de högsta skattesatserna på personaloptioner i Europa och västvärlden, vilket hindrar skickliga entreprenörer och medarbetare från att få för höga inkomster i stället för att underlätta för karriärer och företag att växa. Vi föreslår en modell för optionsbeskattning utan begränsningar i vem på företaget som får omfattas eller i storleken på vare sig företag eller optionsprogram. En med tiden växande del av värdet på optionen ska beskattas som kapitalinkomst, och inga arbetsgivaravgifter ska betalas när optionerna löses ut.
5. Dagens skattesystem möter inte morgondagens utmaningar. Sverige bör därför genomföra en omfattande skattereform där kraftigt sänkta skatter på arbete växlas mot höjda konsumtionsskatter och miljöskatter.
6. Lägg ner Bolagsverket och låt andra myndigheter ta över deras uppgifter.
7. Lagstifta för att ge företag som bryter tillgångar på asteroider rätt till det de bryter.

FLER SVÅRA JOBB I SVERIGE

8. Sverige bör införa ett system med s.k. "patentbox", som ger forskningsintensiva verksamheter i företagen en lägre bolagsskatt.
9. För att Sverige ska vara attraktivt som lokaliseringsland för FoU-investeringar är det även nödvändigt att vi har ledande kompetensförsörjning och forskning inom strategiska områden för näringslivet. FoU-avdraget bör omfatta även större företag.
10. Inför en bosättningsbonus i avgiftssystemet för att locka talanger att stanna i Sverige efter avslutade studier där en del av eller hela din avgift betalas tillbaka om du som free-mover student tar examen och väljer att arbeta i Sverige därefter.
11. Avsätt pengar för ett Nobelstipendium – ett nationellt talangstipendium som administreras av Svenska institutet i samarbete med våra främsta lärosäten.
12. Idag kan uppehållstillstånd beviljas för en period upp till 6 månader efter avslutad utbildning i syfte att skapa möjlighet för den studerande att söka arbete. Vi föreslår

både att rätten att söka jobb utsträcks till 12 månader och att uppehållstillstånd för detta tillkommande tidsspann beviljas per automatik när en student söker uppehållstillstånd för studier.

13. Inför ett system med startup-visum som erbjuder en mindre byråkratisk väg att etablera sig i Sverige för exempelvis kodare och startup-företag. För startup-visum ska ansökningsprocessen vara snabb, förutsägbar och innebära minsta möjliga byråkrati. Det ska också vara möjligt för arbetskraftsinvandrare att starta eget och stanna i landet.
14. Vi säger nej till regeringens krav på att försvåra för arbetskraftsinvandring och tillfällig personörlighet till Sverige. Ansvariga myndigheter måste ges tillräckliga resurser för att effektivt och snabbt kunna hantera ärenden gällande arbetskraftsinvandring.

MODERNA REGLER PÅ ARBETSMARKNADEN

15. Arbetsförmedlingen bör läggas ned i sin nuvarande form. En ny myndighet bör inrättas som organiserar de arbetsmarknadspolitiska programmen och lönestöden och administrerar de offentliga delarna av arbetslöshetsförsäkringen.
16. För att bryta det långvariga bidragsberoendet krävs fler enkla jobb. Liberalerna vill därför införa en ny anställningsform för unga och nyanlända som innebär att ingångslönen blir lägre och där arbetsgivaravgifterna är avskaffade.
17. agens turordningsregler avskaffas till förmån för regler som baseras på kompetens.
18. Det ska fortsatt vara möjligt att göra undantag från turordningslistan. Undantaget bör utvidgas till att omfatta upp till fem personer för företag upp till 49 anställda.
19. Lagen om anställningsskydd ses över i syfte att göra uppsägning på grund av personliga skäl mindre svårt.
20. I samband med en reform av anställningsskyddet ska en uppsägningsavgift införas i syfte att kompensera arbetstagare vid uppsägning. Uppsägningsavgiften ska växa med anställningstiden.
21. RUT-avdraget har haft en avgörande betydelse för att öppna svensk arbetsmarknad för fler och göra svarta jobb till vita. Den rödgröna regeringen har tyvärr försämrat RUT-avdraget, bland annat genom att sänka taket. Liberalerna vill att taket generellt höjs, att subventionsgraden för årsrika utökas och att avdraget ska omfatta fler tjänster.
22. Svenska konfliktregler medger att fackförbund till ingen eller liten kostnad för de egna medlemmarna kan orsaka stora kostnader för arbetsgivarna. Vi vill att stridsåtgärder enbart ska kunna riktas mot arbetsgivare som har anställda medlemmar i det relevanta fackförbundet, att tiden mellan varsel och stridsåtgärd förlängs, och att det i en konflikt ska finnas en rimlig proportion mellan vad man vill uppnå och de använda stridsåtgärderna.
23. Inför individuella kompetenskonton som skapar möjlighet för både enskilda personer, enskilda arbetsgivare, liksom arbetsmarknadens parter att investera i och möjliggöra en kontinuerlig kompetensutveckling.

DIGITALISERING

24. Vi vill inom idag etablerade utbildningsformer erbjuda alla svenskar som vill en onlinetutbildning för att lära sig programmering, samt erbjuda införa ett riktat program mot arbetslösa och ungdomar, med intensivare utbildning.
25. De digitala lösningarnas plats och funktion inom offentlig sektor måste utvecklas. Vi vill uppdraga åt svenska myndigheter att tillgängliggöra offentliga data, i synnerhet geodata, genomföra pristävlingar och undersöka hur blockkedjor kan användas i verksamheten.

26. Jämfört med reguljära anställningsförhållanden eller tjänsteköp gör delningsekonomin det svårare för både säljare och köpare att göra rätt skattebetalningar och för Skatteverket att kontrollera om så skett. Vi föreslår därför att regeringen ger Skatteverket i uppgift att ta fram en enkel möjlighet för aktörer i delningsekonomin att direktrapportera in kontrolluppgifter.
27. Vi vill låta alla svenskar som vill delta i onlineutbildning för att lära sig programmering, och också införa ett riktat program mot arbetslösa och ungdomar, med intensivare utbildning.
28. Digitala lösningars plats och funktion inom offentlig sektor måste utvecklas. Vi vill uppdraga åt svenska myndigheter att tillgängliggöra offentliga data, genomföra pristävlingar och undersöka hur blockkedjor kan användas i deras verksamhet.
29. Kommuner och myndigheter behöver agila upphandlings- och kontraktmodeller för tekniska upphandlingar.
30. Nya och befintliga regleringar för dataflöden, inom EU eller via avtal med andra länder, bör utformas på så sätt att de inte är handelshindrande och så att de främjar i stället för att hindra den digitala ekonomin, inklusive utvecklingen av gränsöverskridande molntjänster.
31. En genomgång av relevant och prioriterad svensk lagstiftning ur perspektivet av exponentiell teknisk utveckling behövs för att kommande reformbehov i möjligaste mån redan nu ska kunna identifieras.
32. En genomgång av svensk lagstiftning ur perspektivet av exponentiell teknisk utveckling behövs för att kommande reformbehov i möjligaste mån redan nu ska kunna identifieras.

FRIHANDEL UNDER PRESS

33. Fortsätt att riva hinder för handel inom EU. Under senare tid ökar kraven på nationella särlösningar inom EU vilket riskerar att försvåra för handeln.
34. Tillämpa fördragets gränsdragning mellan unionskompetens och nationell kompetens i handelspolitiken så att EU kan fortsätta att vara en trovärdig motpart i handelsförhandlingar.
35. Frihandel med Kanada borde vara en självklarhet för alla som säger sig vilja motverka protektionism. Ratificera därför frihandelshandelsavtalet med Kanada (CETA) omedelbart.
36. Vi vill därför inleda ett tätare bilateralt samarbete med Norge för att hitta nya sätt att sänka handelskostnader, t.ex. genom att underlätta tullprocedurer och förbättra kommunikationerna mellan våra grannländer. ID-kontroller mot grannländer, t.ex. Danmark och Tyskland, ska ses som en temporär lösning. Sveriges åtaganden enligt EU-fördraget ska respekteras även på det här området, i synnerhet eftersom det gäller en så central del som den fria rörligheten.
37. Fortsatt handelsliberalisering inom ramen för WTO, antingen i hela medlemskretsen eller inom ramen för sektorsavtal. Vi arbetar även för ensidig handelsliberalisering från EU:s sida för att stärka företagens konkurrenskraft, t.ex. genom att ta bort alla tullar på insatsvaror.

38. Förhandla fram regionala frihandelsavtal med partners - såväl OECD-länder som nya tillväxtekonomier och utvecklingsländer - som uppvisar ett genuint intresse för ömsesidigt liberaliserad handel med EU. Så snart förutsättningarna för frihandelsförhandlingar baserat på ömsesidigt förtroende mellan EU och USA åter finns, är det även viktigt att TTIP-förhandlingarna återupptas.
39. Motverka all ny protektionism, inklusive icke-tariffära handelshinder som t.ex. subventioner, tekniska handelshinder, olika typer av lokaliseringskrav och diskriminering i offentlig upphandling.
40. Höj det så kallade 'de minimivärdet' vid import till EU för paket och andra små försändelser till en nivå som motsvarar den nivå som gäller vid import till USA.

Sverige måste ha bättre villkor än andra

Den globala konkurrensen kräver långsiktiga politiska reformer i Sverige. Att stora företag minskar sin verksamhet eller helt lämnar Sverige är en påminnelse om att det inte går att ta det svenska välståndet för givet. Men den politiska debatten i Sverige präglas dessvärre av en påtaglig nöjdhet, samtidigt som frågor om hur vi stärker Sveriges konkurrenskraft hamnar långt ner på den politiska dagordningen. För en liten öppen ekonomi i Europas utkanter, med stort exportberoende, är detta ett farligt förhållningssätt. De ekonomiska villkoren i Sverige måste helt enkelt vara bättre än de i vår omvärld. Och våra konkurrentländer heter inte Grekland eller Portugal, utan Tyskland, USA och Indien.

Alliansregeringen tog itu med omfattande problem i det svenska skattesystemet som länge försakats. Sverige har inte längre världens högst beskattade låginkomsttagare och sektorer som tidigare med självklarhet sågs som svarta är i dag vita. Istället har vi nu andra utmaningar. Den stora migrationen kräver omfattande reformer som öppnar upp arbetsmarknaden. Digitalisering och globalisering skapar ett omvandlingstryck som är ännu större än tidigare. Klimatkrisen är på allvar, den privata skuldsättningen oroväckande och rörligheten på bostadsmarknaden alldeles för låg.

Globaliseringen ökar omvandlingstrycket i den svenska ekonomin. Det blir tydligt genom att globala värdekedjor påverkar var produktion hamnar, och märks inte minst genom att konkurrens om talangerna och experterna skärps när möjligheten att kunna rekrytera nyckelkompetenser är avgörande för att verksamheter ska kunna växa.

I detta läge väljer regeringen att höja skatten på arbete och företag. Men att Sverige nu har världens högsta marginalsatser på arbete är inte svaret på frågan hur företag i Sverige blir mer konkurrenskraftiga. Det är inte genom att begrava frågan om attraktivare beskattning av personalooptioner som snabbväxande startup-företag kan växa i Sverige. Ska Sverige stå starkt i den globala konkurrensen krävs attraktiva villkor för dagens och framtidens företag.

Det krävs reformer för att långsiktigt stärka Sveriges konkurrenskraft.

Det strävsamma Sverige

Sverige ska vara ett land för strävsamma. Sverige ska vara ett land där det lönar sig att utbilda sig och ta ansvar på jobbet, ett land där företagsamhet och flit uppmuntras. Men där är vi inte idag. I Sverige blir man rik genom att ha köpt bostad i rätt del av Sverige vid rätt tillfälle snarare än av hur många universitetspoäng man har tagit eller om man har blivit befordrad på jobbet. För stora grupper lönar sig inte utbildning. Det är helt orimligt.

Liberal rättvisa handlar om något annat. Det handlar om att ge alla samma förutsättningar, men också att utbildning, ansvarstagande och strävsamhet ska löna sig. Den som under några år helt valt bort en inkomst för att kunna utbilda sig ska åtminstone kunna komma ikapp den som i stället valde att arbeta från första dagen. Där socialisten ser rättvisa som att alla har lika mycket, ser liberalen rättvisa som att alla behandlas lika, och att det är rättvist att den som anstränger sig och tar ansvar också får frukterna av detta.

DET SKA LÖNA SIG ATT ARBETA OCH UTBILDA SIG

För alldeles för många, inte minst inom de kvinnodominerade akademikeryrkena, lönar det sig inte att utbilda sig. En viktig anledning är att Sverige jämfört med nästan alla andra länder har höga marginalsatser redan vid medelhöga inkomster, vilket leder till att vi beskattar kvinnodominerade akademiker yrken hårdare än de flesta andra länder. Sverige har också världens högsta marginalsatser på höga inkomster, vilket riskerar att leda till att vi skrämmer bort talanger och framgångsrika forskare, ingenjörer och entreprenörer. Utbildning, ansträngning och risktagande lönar sig inte tillräckligt bra i Sverige.

Sverige genomförde 1981 och 1990 två stora marginalsattesänkningar som sammantaget sänkte den högsta marginalsattesatsen från nivåer på över 85 procent ned till 50 procent. Sedan dess har Socialdemokraterna, både 1995 och 2015, åter höjt marginalsatserna, medan omvärlden har fortsatt att sänka dem. Vi föreslår att den högsta marginalsatserna sänks från dagens nivå kring 60 procent ned till en nivå där vi närmar oss genomsnittet i OECD, och att brytpunkten för att betala statlig inkomstskatt över huvud taget höjs betydligt. Vi vill också avskaffa värnskatten.

MER ATTRAKTIVA BOLAGSSKATTER

Bolagsskatten är central för svensk konkurrenskraft och tillväxten hos företag i vårt land. Den påverkar större företags vilja att investera eller att stanna kvar i Sverige och har därmed stor betydelse för jobben. Sverige har stegvis sänkt bolagssattesatsen, men så har också våra konkurrentländer gjort. Medan vi i mitten av 1990-talet hade en bolagssattesats som var tydligt lägre än medelnivån i EU och OECD är vår bolagssattesats nu lika hög som snittet i vår omvärld. Många länder, med Irland som det tydligaste exemplet, bedriver idag en aktiv politik för att attrahera utländska företagsetableringar genom attraktiva bolagsskatter. I somras aviserade Storbritannien, som en konsekvens av brexit, att man avser att sänka bolagsskatten från 20 till 15 procent. Vi behöver göra det mer attraktivt att investera och bedriva verksamhet i Sverige. När bolagsskatten går ned i våra konkurrentländer kan den långsiktigt inte avvika i Sverige.

MODERNISERA EXPERTSKATTEN

De svenska reglerna för expertskatt, som omfattar utländska forskare, experter och nyckelpersoner, är mindre attraktiva än i andra länder. En jämförelse med vårt grannland Danmark visar tydligt att de svenska reglerna är mindre fördelaktiga. När expertskatten i Danmark gäller i fem år, gäller den enbart i tre år i Sverige. När Danmark medger expertskatt även för danska medborgare som flyttar hem efter tio år i utlandet, omfattar de svenska reglerna enbart utländska medborgare. Vi ser en ökad konkurrens mellan länderna om utländsk spetskompetens och det är sannolikt att trenden med allt förmånligare villkor för experter fortsätter. Därför behöver den svenska expertskatten moderniseras, samtidigt som marginalsatserna på arbete sänks.

FÖRMÅNLIG OPTIONSBEKATTNING

Värdet hos ett snabbväxande startup-företag sitter inte i stora maskiner eller skog och malm. Värdet sitter i huvudet hos ett litet antal kreativa och driftiga personer, och om dessa personer lämnar Sverige försvinner värdet. Spotify startades 2006 och är idag värt 75 miljarder kronor. Det är lika mycket som Skanska, som har haft 100 år på sig att växa. För små expanderande företag utan stora intäkter är det svårt att betala nyckelpersoner en lika hög lön som de kan få i andra delar av näringslivet.

Ett sätt att attrahera dessa kompetenser är att erbjuda optioner som i framtiden kan omvandlas till aktier och ägande i bolaget. Men Sverige har bland de högsta skattesatserna på personaloptioner i Europa och västvärlden, vilket hindrar skickliga entreprenörer och medarbetare från att få för höga inkomster i stället för att underlätta för karriärer och företag att växa. Det är därför en helt avgörande skillnad för den enskilde hur dessa aktier beskattas, och avgörande för var dessa företag väljer att etablera sig och växa.

Vi föreslår att incitamentsutredningens förslag skrotas till förmån för en helt ny modell. I denna ska inga begränsningar i vem på företaget som får omfattas eller storleken på optionsprogrammen finnas. För att göra optionerna enkla att använda bör det inte finnas någon storleksbegränsning på programmet eller behov av att värdera optionerna när de ställs ut. Alla i företaget, inte bara cheferna, ska kunna tilldelas optioner och ta del av en värdestegring i bolaget. Till skillnad från regeringen anser vi heller inte att systemet ska begränsas till vissa branscher och företag med viss ålder, omsättning eller personalstyrka, utan att den absoluta huvudparten av onoterade bolag ska omfattas genom att det inte införs några storleksbegränsningar.

Vi vill också att de arbetsgivaravgifter som optioner idag beläggs med i samband med att de löses ut efter en inledande period ska avskaffas, samt att en med tiden växande del av värdet på en option ska beskattas som kapitalinkomst så att ju längre tid som har gått mellan att optionen ställdes ut och den löses in, desto högre del av värdet ska beskattas som kapitalinkomst. Det gör att risken för skatteplanering och en oavsedd överflyttning mellan inkomstslagen blir mindre, samtidigt som värdet och attraktiviteten i optionen på sikt kan bli stort. Bortom fem till sju år bör hela inkomsten beskattas som kapital.

Behovet av en skattereform

Skattesystemets huvudsyfte är att finansiera de offentliga åtagandena, men i sin utformning bör det också gynna strävsamhet, flit, ambition och risktagande. Idag motverkas istället det som bygger välstånd. Vi vill säkra resurser till vården, skolan och den sociala välfärden. Men vår lösning på välfärdens utmaningar kan inte vara att ständigt höja skatten – resurserna till välfärden måste i stället öka genom att vi får fler skattebetalare genom fler i arbete och fler arbetade timmar. Dagens skattesystem möter inte morgondagens utmaningar och därför menar vi att Sverige bör genomföra en omfattande skattereform.

Huvudproblemet i det svenska skattesystemet är att de svenska marginalsatterna på arbete är världens högsta. Det är därför som Sverige har behövt skapa snåriga 3:12-regler och undantag genom expertskatter och nu optionsskatter. Under lång tid har det varit rutin att varje år genomföra några mindre, ofta välmotiverade, förändringar i skatteteknik och skattesatser. Men det är hög tid att ta itu med det lapptäcke som hela vårt skattesystem har blivit och inom de närmaste åren ha ambitionen att genomföra en stor och bred skattereform för att gynna arbete och utbildning.

För både jobbets skull och för varje människas makt över sin egen inkomst vill vi liberaler ha ett så lågt skattetryck som möjligt. Samtidigt ser vi inte de kommande åren ett utrymme för ofinansierade skattesänkningar. Den skattereform vi vill se är därför fullt finansierad. För att åstadkomma centrala skattesänkningar är vi beredda att höja skattesatser på andra områden. Huvudprincipen i våra reformförslag är att växla beskattning från arbete till konsumtion.

GRÖN SKATTEVÄXLING

Generella konsumtionsskatter har mindre negativa effekter på BNP-nivå och sysselsättning än andra större typer av skatter. Vi menar därför att höjda konsumtionsskatter kan vara en viktig finansieringskälla i en samlad skattereform. Sådana kan åstadkommas genom att de olika moms-nivåerna justeras uppåt något, eller genom att momsen görs mer enhetlig. Det kan då vara rimligt att på andra sätt förstärka ekonomin för de som måste konsumera mycket basvaror, till exempel att införa skattereduktioner för barnfamiljer och att höja bostadstillägg för pensionärer.

Det bör också finnas utrymme att höja miljöskatterna ytterligare, och se över dagens undantagsregler och bredda miljöskatterunderlaget, samtidigt som subventioner fasas ut. Bland de skattebaser som ska beskattas hårdare finns exempelvis miljöovänliga fordon och kemikalier.

Minskad byråkrati och framtidsvänlig lagstiftning

EFFEKTIVARE MYNDIGHETER

Liberalerna verkar för både färre myndigheter, bättre samverkan mellan myndigheter och en effektiv fördelning av arbetsuppgifter mellan myndigheter. Det kan i detta perspektiv exempelvis övervägas om gränsdragningen av arbetsuppgifter mellan Skatteverket och Bolagsverket i dag är den mest effektiva.

LAGSTIFTA FÖR ASTEROIDBRYTNING

Det finns cirka 100 000 Near Earth Asteroids, NEA, varav flera innehåller enorma mängder mineraler. USA klubbade förra året en lagstiftning som säger att företag verksamma i USA har rätt till de mineraler de bryter på en asteroid, och Luxemburg är på gång med en liknande lag. Vårt förslag är att även Sverige redan nu tar fram en sådan lagstiftning. Det skulle göra att företag verksamma inom området kan välja Sverige som ett land att finnas i, och också utgöra en mycket stark signal till hela rymdindustrin att vi ligger i framkant. Att vi dessutom har forskning på området gör vår trovärdighet ännu större.

Fler svåra jobb i Sverige

Bristen på kompetent arbetskraft hämmar idag möjligheten för många företag, inte minst bland tillverkningsföretagen, att växa. Det faktum att nio av tio av de som tog examen under 2006 hade ett kvalificerat arbete eller ett eget företag året efter tyder på att utbildningarna svarar mot ett behov. Liberalerna har tidigare lagt fram förslag om enkla jobb – startjobb – i syfte att minska arbetslösheten och öka tillgången på arbetskraft. Men även svåra jobb behövs. De är faktiskt helt avgörande för vår framtida konkurrenskraft.

Patentbox och FoU-avdrag

Samtidigt som flera forskningstunga företag lagt ner sin verksamhet i Sverige har flera europeiska länder har under det senaste decenniet infört en särskild lägre skattesats för företags inkomster från immaterialrättsliga tillgångar och innovationer i syfte att locka innovationsintensiva företag och investeringar i forskning och utveckling. Detta system brukar kallas ”patent box” eller ”innovation box” – box syftar på den ruta i deklarationen där företag anger inkomster som ska beskattas till denna lägre skattesats, som ofta ligger runt 5-10 procent. Om fler av våra konkurrentländer skulle börja överväga att införa patentbox-system är risken överhängande att det skulle påverka FoU-investeringarna i Sverige negativt. Vi anser därför att ett patentbox-system ska införas i Sverige. Vi föreslår dessutom att taket i det FoU-avdrag som innebär att 10 procent av lönekostnaden för anställda som ägnar sig åt forskning eller utveckling kan dras av ifrån företagets arbetsgivaravgifter tas bort, samtidigt som subventionsgraden sänks till fem procent av lönesumman.

Talanguinvandring

I en global tävlan om världens talanger är det en självklarhet att vårt högskoleväsende och arbetsmarknad måste uppfattas som attraktiva alternativ för de som vill studera vidare och bidra med sitt kunnande. Efter att studieavgifter infördes i samband med läsåret 2011/12 har antalet utländska studenter fallit. Lsåret 2014/15 började dock antalet öka igen. Det är viktigt att denna ökning får fortsätta och att fler av dem studerar väljer att fortsätta sin karriär i Sverige.

BOSÄTTNINGSBONUS I AVGIFTSSYSTEMET.

Det är rimligt att personer utanför ESS-området i regel betalar studieavgifter för studier vid svenska universitet. Vi ska konkurrera med kvalitet på den globala utbildningsmarknaden – inte genom att erbjuda gratis utbildning. Särskilt finns få skäl att finansiera studier för tredjelandsmedborgare om Sverige inte därefter kan dra nytta av både goodwill och humankapital. Om du som freemover-student tar examen och väljer att arbeta i Sverige därefter föreslår vi dock att en del av din avgift betalas tillbaka. Stannar du i Sverige ett år ersätts halva din senaste årsavgift, stannar du två år ersätts istället hela. Förslaget beräknas initialt träffa ca 1 200 tidigare studenter.

NOBELSTIPENDIUM – ETT SVENSKT FULBRIGHTSTIPENDIUM.

Alliansregeringens Globaliseringsråd föreslog att ett svenskt prestigestipendium motsvarande det amerikanska Fulbrightstipendiet skulle inrättas. Vi menar att det nu är tid att genomföra bygga upp ett sådant stipendium och utbytesprogram. Skillnaden mot dagens stipendier är dels att styrningen sker nationellt istället för på högskolenivå och dels en uttalad och långsiktig ambition att genom efterföljande aktiviteter bygga upp en långsiktig relation mellan Sverige och mottagarna. Initialt bör 50 miljoner kronor per år avsättas till Nobelstipendierna som bör administreras av Svenska institutet i samarbete med våra främsta lärosäten. Med ett nobelstipendium följer också en prestige och ett erkännande som ytterligare bör hjälpa utländska studenter att, om de vill, kunna etablera sig på den svenska arbetsmarknaden.

AUTOMATISK RÄTT ATT SÖKA JOBB I TOLV MÅNADER EFTER EXAMEN.

Idag kan uppehållstillstånd beviljas för en period upp till 6 månader efter avslutad utbildning i syfte att skapa möjlighet för den studerande att söka arbete. I samband med att regeringen gavs rätt att utförda förordningen framförde flera remissinsatser, bl.a. Svenska institutet och Linköpings universitet att uppehållstillstånd bör beviljas för ett år efter avslutade studier. Vi föreslår både att rätten att söka jobb utsträcks till 12 månader och att uppehållstillstånd för detta tillkommande tidsspann beviljas per automatik när en student söker uppehållstillstånd för studier. Idag krävs en särskild ansökan för att beviljas fortsatt uppehållstillstånd efter avslutade studier.

Startup-visum

Techbranschen växer i rekordfart och är både kunskapsintensiv och högteknologisk. Den spelar en central roll för tillväxt och välbefinnande i Sverige och bidrar också till en positiv bild av Sverige som ett modernt och utvecklat land. Vi har många framgångsrika startup-företag, men de måste kunna rekrytera duktiga programmerare utomlands eftersom detta är bristyrke i Sverige. Därför föreslår vi ett system med startup-visum som erbjuder en mindre byråkratisk väg att etablera sig i Sverige för både kodare och startup-företag.

För startup-visum ska ansökningsprocessen vara snabb och mer förutsägbar. Tolkningarna av lagstiftningen måste baseras på en helhetsbild så att mindre fel längre tid tillbaka, som rättas till, inte ska behöva leda till att man behöver lämna landet. Det bör finnas ett snabbt sätt för den som har arbetstillstånd och byter arbetsgivare: det ska räcka att anmäla byte av arbetsgivare, och myndigheter kan istället göra stickprov. Det ska vara möjligt för arbetskraftsinvandrare att starta eget och stanna i landet, och villkoren på arbetet ska vara det viktigaste – inte huruvida någon fått jobbet via Arbetsförmedlingen, kontakter eller sociala plattformar.

Arbetskraftsinvandring

En nyckelfaktor för svenska företags konkurrenskraft och internationalisering är möjligheterna till kompetensförsörjning genom arbetskraftsinvandring eller tillfällig personrörlighet till Sverige. Sverige har visserligen avskaffat arbetsmarknadsprövning som villkor för arbetstillstånd men samtidigt ligger väntetiderna på Migrationsverket för att få ett arbetstillstånd just nu på ett år eller mer i många branscher. Trots ett skriande behov hos företagen var därför antalet arbetstillstånd som utfärdades år 2016 det lägsta sedan år 2007. Med så långa väntetider skulle de krav på juridiskt bindande avtal som regeringen vill införa innebära att arbetskraftsinvandring för att lösa spets-

kompetensflaskhalsar hos företagen sannolikt upphör helt. Företag kan helt enkelt inte ta risken att rekrytera på mer än ett års sikt med juridiskt bindande avtal. Vi säger nej till regeringens krav på att försvåra för arbetskraftsinvandring och tillfällig personrörlighet till Sverige. Ansvariga myndigheter måste ges tillräckliga resurser för att effektivt och snabbt kunna hantera ärenden gällande arbetskraftsinvandring.

Lägg ned arbetsförmedlingen

Tudelningen på arbetsmarknaden blir allt tydligare. Å ena sidan arbetsgivare som upplever arbetskraftsbrist och arbetstagare som upplever att det är enkelt att hitta ett nytt arbete vid uppsägning. Å andra sidan växer det fram en ny arbetslöshet, där de arbetslösa i huvudsak är människor som överhuvudtaget inte lyckas etablera sig på arbetsmarknaden. Finanspolitiska rådet visar att bland dem med låg utbildning är endast omkring en tredjedel mellan 15 och 74 år sysselsatt. I detta läge är det helt centralt att arbetsgivare och arbetssökande känner tillit till Arbetsförmedlingen. Så är det inte i dag.

Arbetsförmedlingen som myndighet lever inte upp till sitt namn. Myndigheten har i dagsläget det lägsta förtroendet av samtliga mätta myndigheter enligt SIFO. Detta är effekten av att myndighetens verksamhet är en annan än den allmänheten uppfattar som dess kärnuppgift: förmedling av arbeten. En genomsnittlig arbetsförmedlare förmedlar mindre än ett arbete i månaden. Runt nio av tio lediga arbeten i Sverige förmedlas inte av myndigheten. Många har i dag inget behov av Arbetsförmedlingen, utan hanterar sitt arbetssökande via privata bemanningsföretag eller branschspecialiserade rekryteringsföretag.

Den nya arbetslösheten och bidragsberoendet är en av vår tids största samhällsproblem. I stället för att Arbetsförmedlingen fokuserar på arbetssökande som inte behöver myndighetens hjälp bör allt fokus läggas på att rusta dem längst ifrån arbetsmarknaden för jobb och sysselsättning. Arbetsförmedlingen bör därför läggas ned i sin nuvarande form och ersättas av en ny myndighet med två huvudsakliga uppgifter:

- Att organisera de arbetsmarknadspolitiska programmen och lönestöden.
- Att administrera de offentliga delarna av arbetslöshetsförsäkringen. Det handlar om att med insatser, program och subventionerade anställningar stötta den allt större delen av de i arbetslöshet som står långt ifrån arbetsmarknaden.

Moderna regler på arbetsmarknaden

Dagens svenska arbetsrätt bidrar i bästa fall till att omfördela arbetslöshet och osäkerhet till grupper som även annars har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden. I sämsta fall bidrar den även till att sammantaget höja arbetslösheten genom att öka de indirekta kostnaderna förknippade med anställningar och pressa upp lönerna. Mycket tyder också på att en strikt arbetsrätt hämmar produktivitetstillväxten.

Den svenska arbetsrätten präglas av en tydlig skillnad mellan de som har en fast anställning och de som inte har det. Det innebär att många med svag förankring på arbetsmarknaden drabbas i dubbel bemärkelse: dels omfördelas en strikt arbetsrätt till arbetslöshet till dem, och när de väl kommer i sysselsättning är otryggheten fortfarande stor. Det här behöver förändras. En förändring som gör det enklare att behålla rätt kompetens vid arbetsbrist, som gör det enklare att lösa ut och säga upp anställda som inte sköter sitt jobb behöver kombineras med ett regelverk som ger förutsägbarhet och trygghet för den enskilda arbetstagaren.

Fler enkla jobb

Sverige behöver bryta den svenska arbetslöshetens struktur med stora sysselsättningsproblem för unga med låg utbildning, utrikes födda och personer med funktionsnedsättning. Höga arbetskraftskostnader håller särskilt tillbaka den del av tjänstesektorn som skulle kunna fungera som en språngbräda in på arbetsmarknaden för dessa grupper. Den totala beskattningen på enkla jobb och lägre inkomster ska därför sjunka. För att bryta det långvariga bidragsberoendet krävs framväxten av fler enkla jobb.

Vi vill införa en ny särskild anställningsform, inträdesjobb. Dessa inträdesjobb ska kunna omfatta personer upp till 23 års ålder samt nyanlända under de första fem åren efter det första beslutet om uppehållstillstånd. Denna anställning skall tillåtas under tre år, oavsett arbetsgivare, och vara befriad från arbetsgivaravgifter. I ett sådant jobb ska månadslönen vara 70 procent av rådande ingångslön i branschen, upp till ett tak om 21 000 kronor i bruttolön i månaden.

RUT-avdraget har haft en avgörande betydelse för att öppna svensk arbetsmarknad för fler och göra svarta jobb till vita. Den rödgröna regeringen har tyvärr försämrat RUT-avdraget, bland annat genom att sänka taket. Liberalerna vill att taket generellt höjs, att subventionsgraden för årsrika utökas och att avdraget ska omfatta fler tjänster. RUT-avdraget har inneburit att många tjänster som tidigare utfördes på den svarta marknaden nu utförs vitt, med pensionspoäng och ökad trygghet för arbetstagarna. Lägre kostnader för att använda RUT-tjänster ökar specialiseringen på arbetsmarknaden och framväxten av fler servicejobb.

Uppsägningsavgift istället för turordningsregler

Dagens turordningsregler ska avskaffas till förmån för regler som baseras på kompetens. Det svenska anställningsskyddet, som det är utformat i lag och avtal, där turordningen vid uppsägningar grundas på anställningstid snarare än kompetens för arbetet är skapat under efterkrigstidens indu-strisamhälle. Det är ett system som blir allt sämre anpassat till dagens kunskapssamhälle. En strikt arbetsrätt innebär en omfördelning av arbetslöshet till personer långt ifrån arbetsmarknaden och en lägre produktivitetstillväxt än vad som annars vore möjligt. Sverige behöver kompetensbaserade turordningsregler.

Bedömningen av kompetens i detta sammanhang ska vara transparent, rättvis och förutsägbar. Även om en sådan ordning i betydligt högre grad än i dag skapar utrymme för arbetsgivaren att behålla nödvändigt kompetens vid neddragningar på grund av arbetsbrist går det att tänka sig fall då den formella bedömningen av kompetens avviker från det reella behov av kompetens som föreligger. Ett exempel kan vara att en person med en lägre utbildningsnivå än andra har en nyckelkompetens som inte fångas vid en mer formell bedömning. Det finns därför fortsatt ett behov ett regelverk som medger undantag turordningslistan, särskilt för små och medelstora företag. Det undantag som finns i dag skall utökas till att omfatta som mest 5 personer för alla företag under 49 anställda.

Vid sidan av turordningsreglerna finns också utmaningar när det kommer till uppsägning på grund av personliga skäl. Det bedöms ofta i dag som svårhanterligt och osäkert att säga upp personer med exempelvis misskötsamhet och samarbetssvårigheter som grund vilket bidrar till att arbetsgivare är mer obenägna att erbjuda personer fast anställning. Istället staplas visstidsanställningar på varandra med konsekvensen att många får en lägre anställningstrygghet än de annars skulle fått. Detta behöver förändras.

Samtidigt föreslår vi att en lagstadgad minsta uppsägningsavgift – ett avgångsvederlag - införs för personer med längre period bakom sig som anställda hos samma arbetsgivare. Uppsägningsavgiftens storlek bör kopplas till tiden hos arbetsgivaren. Det skapar en balans mellan arbetsgivarens behov av att behålla de mest kompetenta personerna i företaget – samtidigt som en trygghet skapas för långvarigt anställda. Bland annat långtidsutredningen 2011 har föreslagit att uppsägningsavgifter införs i Sverige, i det fallet dock med arbetslöshetsförsäkringen som betalningsmottagare.

Nya moderna konfliktregler

Liberalerna värnar den svenska modellen där lönerna i huvudsak sätts mellan arbetsmarknadens parter. Samtidigt finns krav på moderniseringar och förändringar för att bredda arbetsmarknaden och skapa moderna regler för en ny ekonomi där mindre företag kan växa. En viktig förklaring till att lägstalönerna ständigt pressas upp är att svenska konfliktregler medger att fackförbund till ingen eller liten kostnad för de egna medlemmarna kan orsaka eller riskera orsaka stora kostnader för arbetsgivarna. Detta båda genom en oreglerad rätt till sympatiåtgärder, generösa möjligheter att varsla och avsaknaden av en proportionalitetsprincip. Sverige skiljer i denna del ut sig jämfört med vår omvärld.

INFÖR EN PROPORTIONALITETSPRINCIP

Det försvårar för våra företag när Sveriges nationella regelverk inte är jämförbara med avgörande konkurrentländer. Tydligast är detta genom att det i Sverige saknas det en så kallad proportionalitetsprincip, det vill säga att det ska finnas en rimlig proportion i storlek mellan mål och tillgripna medel i en konflikt. I flera länder, såsom Danmark och Norge, ställs det vidare krav på att det finns

ett tydligt samband eller en intressegemenskap mellan primär- och sekundäråtgärd. Båda dessa typer av regler minskar risken för att tredje part lider skada. Bedömning om proportionalitet och huruvida intressegemenskap föreligger bör göras av Arbetsdomstolen.

KRAV PÅ REPRESENTATION VID STRIDSÅTGÄRD

Konfliktreglerna är också viktiga för de mindre företagen. Det förekommer flera exempel där företag sätts i blockad trots att de både erbjuder rimliga villkor och ingen anställd efterfrågar det erbjudna kollektivavtalet. I samband med en översyn av konfliktreglerna bör även praxis kring konflikterna riktade mot mindre företag ses över. Ett grundläggande krav bör vara stridsåtgärder eller varsel om stridsåtgärder enbart kan riktas mot arbetsgivare där det relevanta fackförbundet har minst en medlem.

REGELVERKET FÖR VARSEL BÖR STRAMAS UPP

Ytterligare en del av de svenska konfliktreglerna som behöver anpassas är det korta avståndet mellan att ett varsel läggs och att stridsåtgärder träder ikraft. Med allt kortare lagerhållning och mer just-in-time-produktion innebär dagens krav på att bara en vecka behöver förflyta mellan varsel och konflikt stora problem. Redan att ett varsel läggs kan innebära stora kostnader då affärer och leveranser i förebyggande syfte behöver avblåsas. En mer utsträckt tidsperiod mellan varsel och konflikt skulle minska dessa kostnader och öka chansen att parterna med hjälp av medlare kan finna en lösning.

Trygghet i förändring: inför individuella kompetenskonton

Vi föreslår att individuella kompetenskonton införs. Kontona skapar möjlighet för både enskilda personer, enskilda arbetsgivare, liksom arbetsmarknadens parter att investera i och möjliggöra en kontinuerlig kompetensutveckling. Skulle systemet införas vore det den största reformen för att förbättra enskildas inkomster vid vidare- och högre utbildning på åtminstone 15 år. Den statliga utredning som skissade på ett förslag till kompetenskonton bedömde att om ett sådant system skulle komma på plats skulle det innebära en allmänt högre kunskapsnivå hos arbetskraften, högre produktivitet, ökad rörlighet på arbetsmarknaden, lägre risk för arbetslöshet och förtida pensionering samt på sikt ökat arbetskraftsutbud.

I vårt förslag ska dessa kompetenskonton administreras av CSN. Uttag från kontot är tänkt att kunna användas till antingen studieavgifter eller motsvarande, eller till inkomstutrymning vid vidare studier. Både privatpersoner och arbetsgivare ska kunna sätta in medel på kontot. Sätts de in av arbetsgivare utgår ingen inkomstbeskattning, och sätts de in av privatperson beviljas avdrag från den beskattningsbara inkomsten med samma belopp. Uttag från kontot inkomstbeskattas till en lägre marginalskatt, varför sparandet blir skattemässigt gynnat. En skattefri ränta på inestående belopp föreslås utgå med samma procentsats som lån hos CSN.

Digitalisering

Vi lever i digitaliseringens tidsålder, en revolutionerande tid där ständig teknisk utveckling har kommit att bli en del av varje individs vardag. Det traditionella informationsutbytet, företags arbets-sätt och människors sociala utbyte har på mindre än ett decennium förflyttats från det analoga forumet till det digitala. Digitaliseringen innebär fantastiska möjligheter för den enskilda individen och för samhället i stort, om den kan bejakas på rätt sätt. En central princip är därför att alla offentliga funktioner som till en rimlig kostnad kan göras digitalt tillgängliga också ska göras digitalt tillgängliga. Exempelvis ska huvudregeln för all offentlig posthantering vara att den sker elektroniskt, antingen via Mina meddelanden eller annan e-tjänst.

Legalisera delningsekonomin

Delningsekonomin är ett fenomen som uppstått i digitaliseringens kölvatten.

De senaste årens snabba tekniska utveckling och låga utvecklingskostnader för lättillgänglig, konsumentvänlig teknik har öppnat scenen för en rad kreativa entreprenörer och nyskapande It-företag såsom Uber, Airbnb och Taskrunner. Men i Sverige har politiken och lagstiftningen ännu inte hunnit anpassa sig till delningsekonomin. Det är allvarligt – inte bara för att det riskerar att skapa ett stort gap mellan gällande lagstiftning och den allmänna rättsuppfattningen, utan också för att det riskerar att stoppa oss alla från att vinna fördelar när alla kan köpa, sälja, hyra och dela med ett minimum av administration. När det gäller flera modeller för delningstjänster står legala hinder i vägen för tjänsten att växa. Det gäller till exempel taxibranschen, där är uppenbart att dagens reglering inte tar hänsyn till delningsekonomin och att det finns frågetecken kring skattebetalningar från moderbolaget och de förare som utför körningarna.

ATT GÖRA RÄTT SKA VARA LÄTT

Jämfört med reguljära anställningsförhållanden eller tjänsteköp gör delningsekonomin det svårare för både säljare och köpare att göra rätt skattebetalningar och för Skatteverket att kontrollera om så skett. Vi vill ha spelregler som bejakar delningsekonominns möjligheter och säkerställer konkurrens på rättvisa villkor. I Estland har skattemyndigheten slutit avtal mellan företag i delningsekonomin som åtar sig att automatiskt förse myndigheten med alla nödvändiga uppgifter för att kunna fatta rätt skattebeslut. Ett motsvarande avtal håller för närvarande på att tas fram också i Norge. Vi föreslår att regeringen ger Skatteverket i uppgift att ta fram en teknisk lösning där Skatteverket erbjuder en enkel möjlighet för aktörer i delningsekonomin att direktrapportera in nödvändiga kontrolluppgifter. En sådan auktorisation ändrar i sig inte skatteplikten, men skapar en trygghet för både köpare och säljare om lagligheten i transaktionen, och således en grund för den bredare delningsekonomin att utvecklas samtidigt som intäkter till vår gemensamma välfärd skyddas. Politikens uppgift måste vara att snabbt undanröja hinder för att underlätta, eller åtminstone inte försvåra, den tekniska utvecklingen.

Öka den digitala kompetensen

Kunskap om digitaliseringen tillhör numera allmänbildningen. Att ha en grundläggande kunskap i programmering bidrar till förståelsen för hur all digital teknik och inte minst hela internet fungerar och är uppbyggt. Det är också starkt kopplat till logiskt tänkande och matematik. Även om man inte ska jobba med programmering är denna kunskap viktig. Dessutom finns en stor brist på programmerare – inte minst kvinnliga sådana. Vi vill inom idag etablerade utbildningsformer erbjuda alla svenskar som vill en onlineutbildning för att lära sig programmering, samt erbjuda införa ett riktat program mot arbetslösa och ungdomar, med intensivare utbildning. Vi vill dessutom se ett utökat utbyte mellan Sverige och techhubbar såsom Silicon Valley för att öka spetskunskaperna inom bland annat programmering för startups.

Offentlig sektor kan visa vägen

I dagens Sverige har digitaliseringen skett i såväl privat som offentlig sektor. Dock finns det en tydlig skevhet i utvecklingen. Offentlig sektor släpar efter, och trots att digitalisering skulle innebära förbättringar för både intern och extern kommunikation så går det långsamt framåt. De resurser som finns är ofta svåransända och stjälpes snarare än hjälper användarna. Det är därför hög tid att digitala lösningars plats och funktion inom offentlig sektor utvecklas.

Inom den offentliga förvaltningen kan digitaliseringen skapa mycket stora välfärdsvinster i form av snabbare kontakt mellan myndigheter och den enskilde, effektivare handläggning och färre fel. Öppna data och e-arkiv skapar dessutom helt nya möjligheter till insyn och uppföljning, både för myndigheterna, medierna och enskilda medborgare.

Genom att ge offentlig sektor en rad strategiska uppdrag kan utvecklingen drivas på i en riktning som kan ge stor samhällsnytta. Vi vill uppdra åt svenska myndigheter att undersöka hur blockkedjor (såsom tekniken som organiserar bitcointransaktioner) kan användas i deras verksamhet. Genom att arrangera hackathons och pristävlingar enligt modell från DARPA och XPRIZE kan offentliga aktörer pressa utvecklingen framåt inom ett avgränsat område, utan att det behöver kosta skjortan. Vi vill också uppdra åt myndigheter att tillgängliggöra offentliga myndighetsdata, i synnerhet geodata, (t.ex. i form av API:er) och andra digitala tillgångar så företag kan använda data till att utveckla olika typer av tjänster, samtidigt som medborgarnas integritet självfallet aldrig får äventyras. Kommuner och myndigheter behöver dessutom mer agila upphandlings- och kontraktsmodeller för tekniska upphandlingar.

Avveckla hinder och identifiera reformbehov

Sveriges framtida välbefinnande är beroende av att den tekniska utveckling som vi förknippar med den digitala revolutionen får genomslag i bättre, billigare och mindre energislukande varor och tjänster. Små- och medelstora företag gynnas av en fungerande digital infrastruktur och av en fungerande e-handel. Vi vill att digital infrastruktur ska finnas på plats i hela Sverige och att digitala tjänster och som underlättar handel alltid är väl konkurrensutsatta och därmed tillgängliga till rimliga priser för företagen.

Den nuvarande trenden med växande hinder för gränsöverskridande dataflöden riskerar att sätta käppar i hjulet för den utvecklingen. Problemen finns inom EU men i synnerhet riskerar handel-sutbytet med länder utanför EU att drabbas om nuvarande negativa trend håller i sig. Vi verkar därför

för att nya regleringar för dataflöden, inom EU eller via avtal med andra länder, utformas på ett sätt som gör att de inte är handelshindrande och så att de främjar istället för att hindra den digitala ekonomin, inklusive utvecklingen gränsöverskridande molntjänster. Vi föreslår också att förbud mot överföring av data mellan länder (inom EU eller mellan EU och tredje land) och krav på inhemsk datalagring motverkas, och att regleringar med sådant innehåll avvecklas eller reformeras om de redan har införts.

För att rusta oss inför framtiden bör det göras en genomgång av relevant och prioriterad svensk lagstiftning ur perspektivet av exponentiell teknisk utveckling. På så sätt kan möjliga kommande reformbehov identifieras: exempelvis behövs redan nu en översyn av regelverket gällande drönare och på lång sikt också autonoma drönare.

Frihandel under press

När frihandeln hotas och protektionismen växer är det särskilt viktigt att stå upp för den. Det gör Liberalerna.

Värna EU

I en tid av ekonomisk nationalism och växande global oro är det extra viktigt att värna EU mot de krafter som vill bryta sönder unionen. 73 procent av Sveriges handel (70 procent av exporten och 77 procent av importen) sker idag med länder på den inre marknaden, en andel som har ökat under senare år. Sverige är en liten öppen ekonomi vars välbefinnande är beroende av handel. Vårt geografiska läge innebär att handel med andra länder på den inre marknaden blir avgörande för Sveriges ekonomiska framtidsutsikter. Andra tänkbara trygga handelspartners är för avlägsna (USA, Kina, Indien, Sydamerika) eller för politisk osäkra (Ryssland, Turkiet) för att vara ett reellt alternativ. Andra globala marknader heller aldrig att kunna erbjuda svenska företag den inre marknadens fördelar i form av fri cirkulation för varor, tjänster, investeringar och personer. Trots det driver Sd och V krav på att Sverige ska lämna EU. EU är vår hemmamarknad. Om vi ska kunna bevara vårt välbefinnande behöver den värnas.

Vi vill fortsätta att riva hinder för handel inom EU. Under senare tid har kraven på nationella särlösningar inom EU som riskerar att försvåra för handeln ökat. Fördragets gränsdragning mellan unionskompetens och nationell kompetens i handelspolitiken bör tillämpas så att EU kan fortsätta att vara en trovärdig motpart i handelsförhandlingar. Frihandel med Kanada borde vara en självklarhet för alla som säger sig vilja motverka protektionism, och vi vill därför ratificera frihandelsavtalet med Kanada (CETA) omedelbart. Vi arbetar också för att brexit ska kunna genomföras så snabbt och smärtfritt som möjligt.

Underlätta handel och integration med Sveriges grannländer

I en tid av global oro är det även viktigt att särskilt värna handeln med våra grannländer. Vi vill därför inleda ett tätare bilateralt samarbete med Norge för att hitta nya sätt att sänka handelskostnader, t.ex. genom att underlätta tullprocedurer och förbättra kommunikationerna mellan våra grannländer. ID-kontroller mot grannländer, t.ex. Danmark och Tyskland, ska ses som en temporär lösning. De är samhällsekonomiskt kostsamma och utgör ett hinder för utökad handel och fortsatt integration i Öresundsregionen. Dessutom bryter ID-kontrollerna mot den fria rörligheten för personer, som är en av de fyra friheter som EU:s inre marknad bygger på. Sveriges åtaganden enligt EU-fördraget ska respekteras även på det här området, i synnerhet eftersom det gäller en så central del som den fria rörligheten.

Handel till nytta för konsumenter och företag

Frihandel har ett tydligt konsumentperspektiv. Det är de fattigaste som tjänar mest på att frihandla. Men låga handelskostnader är även viktiga för företagets konkurrenskraft, i synnerhet när tillverkning alltmer sker i internationella produktionsnätverk. Därför har Kanada ensidigt avvecklat alla sina tullar på insatsvaror. Allra mest effektivt som instrument för växande välstånd är det om handeln liberaliseras ömsesidigt och globalt. Vi verkar därför för fortsatt handelsliberalisering inom ramen för WTO, antingen i hela medlemskretsen eller inom ramen för sektorsavtal. Vi verkar även för ensidig handelsliberalisering från EU:s sida för att stärka företagets konkurrenskraft, t.ex. genom att, i likhet med Kanada, ta bort tullar på insatsvaror. Slutligen är det viktigt att fortsätta förhandla regionala frihandelsavtal med partners som uppvisar ett genuint intresse för ömsesidigt liberaliserad handel med EU. Det gäller såväl OECD-länder som nya tillväxtekonominer och utvecklingsländer. Så snart förutsättningarna åter finns för frihandelsförhandlingar baserat på ömsesidigt förtroende mellan EU och USA, är det även viktigt att TTIP-förhandlingarna återupptas.

Skapa en handelsagenda som gynnar små- och medelstora företag

Den nya protektionismen drabbar små- och medelstora företag oproportionerligt mycket. När det tidigare handlade om transparenta tullar rör det sig idag om icke-tariffära handelshinder som ofta är icke-transparenta och godtyckliga. Det kan röra sig om subventioner, tekniska handelshinder, olika typer av lokaliseringskrav, diskriminering i offentlig upphandling, eller olika typer av tillstånd för att uppfylla svårtolkade regler. Utvecklingen mot tillverkning i internationella produktionsnätverk gör dessutom att ursprungsreglerna i frihandelsavtal blir ett växande problem för företagen. Det är en viktig liberal uppgift på 2000-talet att motverka all ny protektionism.

När det gäller e-handel är så kallade de minimis-regler – den lägsta nivån för värdet på en vara som behöver förtullas – av stor betydelse för små och växande företags möjlighet till internationalisering. I EU ligger de minimisvärdet på €150 medan motsvarande värde i USA ligger på USD 800. Vi vill också höja de minimisvärdet vid import till EU för paket och andra små försändelser från dagens €150 till €800, dvs. till en nivå som motsvarar den nivå som gäller vid import till USA.

www.liberalerna.se

info@liberalerna.se

[@liberalerna.se](#)

Presstjänsten: 070-854 90 20 (ej SMS)